

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Przewodnik

WYDAWNICTWO INSTYTUTU WOJSKOWO-NAUKOWEGO SZTABU GENERALNEGO

DYSCYPLINARNE PRZEPISY KARNE DLA ARMII POLSKIEJ

L. a 18

9 1 9

ARCTA W WARSZAWIE

Eigentum
Generalsarchiv - Zweigstelle
Dona

Colour Chart #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Inches
Centimetres
1 2 3 4 5 6 7 8
1 2 3 4 5 6 7 8

Pruski

WYDAWNICTWO INSTYTUTU WOJSKOWO-
NAUKOWEGO SZTABU GENERALNEGO

DYSCYPLINARNE
PRZEPISY KARNE
DLA ARMJI POLSKIEJ

Eigentum
Heeresarchiv - Zweigstelle
Dona

L a 18

9 1 9

ARCTA W WARSZAWIE

WYDAWNICTWA INSTYTUTU WOJSKOWO- NAUKOWEGO SZTABU GENERALNEGO

- Beseler H. **¶**. O zawodzie żołnierskim.
Gostyński J. Co każdy żołnierz o artylerji wiedzieć powinien.
Górski K. Bitwa pod Raclawicami, z mapką. (Biblioteczka Legionisty. Tomik XIII).
Hoppenstedt J. Jak studjować historję wojen (z mapką).
Immanuel F. Zadania dla podoficerów (z mapką).
Sawicki Z. Nowsze metody fotogrametrycznych zdjęć kartograficznych.

W DRUKU:

- Erlach F. v. Partyzantka w Polsce w r. 1865 (z mapami).
(Biblioteczka Legionisty. Tomik XIV—XVII).
Kara S. Przewodnik żołnierza piechoty. (Poszczególne działy opracowali: J. Dąbrowski, M. Kukiel i W. Tokarz).
— Komendy i rozkazy (wyd. krótsze).
Kukiel i Hyc. Taktyka elementarna.
Porwit M. Służba oficerska. Część I.
— Zasady służby kancelaryjnej.
Składkowski Dr. Podręcznik higieny wojskowej.
Zawadzki B. Instruktor musztry. Część I i II.

PRZYGOTOWANE DO DRUKU:

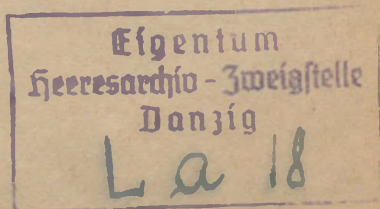
- Auerbach. Fizyka na wojnie.
Balck. Walka nocna i nocne ćwiczenia.
Bortels. Lotnik.
Elzenberg. Piesza placówka.
Freitag v. Lovinghoven. Wnioski z obecnej wojny światowej.
Gąsiorowski J. Bibliografia polskich druków wojskowych.

INSTYTUT WOJSKOWO - NAUKOWY
SZTABU GENERALNEGO.

DYSCYPLINARNE
PRZEPISY KARNE
DLA ARMJI POLSKIEJ.

ZATWIERDZONE TYMCZASOWO ROZKAZEM
SZTABU GENERALNEGO L. 48. z d. 9. 12. 18.

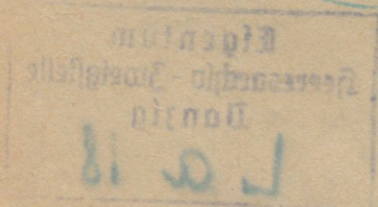
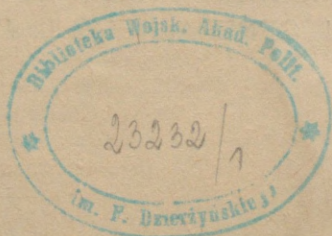

WYDAWNICTWO M. ARCTA W WARSZAWIE.

1919

304.

343/344/438/36

Rozdział pierwszy.

Zakres władzy dyscyplinarnej.

§ 1.

Dyscyplinarnemu karaniu ulegają:

1. Czyny, wykraczające przeciw dyscyplinie wojskowej i porządkowi, oraz przeciw tym przepisom służbowym, co do których wojskowe ustawy nie zawierają postanowień karnych.

2. Wojskowe przestępstwa, na których karanie w drodze dyscyplinarnej w wypadkach mniejszej wagi dozwala ustawa wprowadzająca wojskowy kodeks karny dla Państwa niemieckiego z dnia 20 czerwca 1872 w § 3. (Einführungsgesetz zum Mil.-Strf.-Ges. Buche f. d. D. Reich).

Przy nakładaniu kar w myśl 2 punktu niniejszego paragrafu należy uwzględnić § 22. ustęp 3. Wojskowego Kodeksu Karnego.

U w a g i:

Do przestępstw wojskowych wymienionych wyżej pod 2) zalicza się:

1. Samowolne oddalenie się, oraz samowolne przedłużenie urlopu §§ 64, 66 część 2, w wypadkach mniejszej wagi i gdy samowolne oddalenie się od oddziału w polu nie przekracza 7 dni.

2. Uwolnienie się więźnia § 79.

3. Naruszenie winnego przełożonemu uszanowania w służbie, lub ze względu na jego czynność służbową, zwłaszcza głośne żalenie się lub wyrażanie niezadowolenia z udzielonej nagany § 89.

4. Danie kłamliwej odpowiedzi na zapytanie przełożonego w sprawach służbowych § 90.

5. Obrazę przełożonego lub starszego ranga, o ile nie zawiera znamion oszczerstwa, lub nie zostało popełnione przez rozszerzanie pism, przedstawień obrazowych lub rysunków § 91 ustęp 1.

6. Nieusłuchanie służbowego rozkazu przez niewykonanie tegoż, samowolną jego zmianę, albo przekroczenie §§ 92, 93 i 94.

7. Nadużycie swej władzy służbowej przez pożyczanie pieniędzy lub przyjmowanie podarunków od podwładnego bez uprzedniego powiadomienia wspólnego przełożonego § 114.

8. Nieuprawnione wykonywanie czynności, do których upoważnia tylko prawo wydawania rozkazów lub karania § 120.

9. Sprzeciwiające się przepisom obchodzenie się z podwładnym lub obraza tegoż, o ile obraza nie ma znamion oszczerstwa § 121 ustęp 1.

10. Rozmyślne a przeciwne prawu uszkodzenie, zniszczenie lub porzucenie przedmiotu służbowego § 137.

11. Naruszenie obowiązków służbowych, jako komentanta warty, transportu lub oddziału, albo jako posterunkowego przez samowolne zejście z posterunku lub przez jakiś inny czyn, który albo mu uniemożliwi spełnienie obowiązującej go czynności służbowej, albo też sprzeciwia się przepisom dla odnośnej czynności służbowej wydanym, o ile przez owe niespełnienie obowiązku nie wynikła żadna szkoda lub w polu — niebezpieczeństwo znacznej szkody § 141.

12. Opuszczenie warty bez pozwolenia podczas służby wartowniczej § 146.

13. Opuszczenie bez pozwolenia wyznaczonego miejsca w transporcie („komendzie“) lub w czasie marszu § 146.

14. Spowodowane nieostrożnem obchodzeniem się z bronią lub amunicją uszkodzenie człowieka § 148 przyp. 1.

15. Upicie się w służbie, jako też po odkomenderowaniu do służby upiciem się spowodowana niezdolność do pełnienia służby § 151.

§ 2.

Dyscyplinarnej władzy podlegają:

1. Wszyscy wojskowi, pozostający w służbie czynnej;

2. Oficerowie à la suite, jeżeli i jak długo są dopuszczeni do czasowego pełnienia służby; nadto odnośnie do tych wykroczeń przeciw wojskowej subordynacji, które mają być karane dyscyplinarnie, a zostały popełnione w mundurze.

3. Wszyscy, którzy w czasie wojny znajdują się w jakimkolwiek stosunku służbowym albo umownym z wojskiem prowadzącym wojnę, albo też wogóle przy tym wojsku przebywają lub też za nim postępują.

4. Jeńcy wojenni.

Rozdział drugi.

O karaniu dyscyplinarnem osób, należących do stanu żołnierskiego a pozostających w służbie czynnej.

I. Kary dyscyplinarne.

§ 3.

A. Dla oficerów.

1. Nagana:

a) zwykła — bez świadków, lub w obecności przełożonego;

b) formalna — wobec zebranego korpusu oficerskiego;

c) ostra — za pomocą odprawy i wciągnięcia kary do księgi odpraw.

2. Areszt pokojowy do 2 tygodni.

B. Dla podoficerów.

1. Lżejsze kary dyscyplinarne:

a) Nagana:

zwykła — w obecności przełożonego; formalna — wobec zebranych oficerów i podoficerów kompanji, szwadronu lub baterji;

ostra — za pomocą odprawy i wciągnięcia tej kary do księgi odpraw;

b) nałożenie karnej służby np. karna warta;

c) dla podoficerów bez oficerskiej broni bocznej: nałożenie obowiązku powracania do koszar, lub do kwatery w godzinę po capstrzyku, a to na czas aż do czterech tygodni.

2. Kary aresztu:

a) koszarowy, kwaterowy, lub lekki areszt aż do czterech tygodni;

b) średni areszt aż do trzech tygodni.

C. Dla szeregowców i starsz. żołnierzy.

1. Lżejsze kary dyscyplinarne:

a) karna służba np. musztra karna, karna warta, karna służba w koszarach, w stajniach, magazynach, na strzelnicy, stawanie do raportu lub apelu w oznaczonym ubraniu i rynsztunku;

b) odebranie swobody rozporządzania żołdem i przekazanie go i na ręce podoficera (drużynowego) do wypłaty codziennie ratami, a to na czas aż do 4 tygodni;

c) nałożenie obowiązku powracania do koszar lub kwatery o określonej godzinie przed capstrzykiem, a to na czas aż do czterech tygodni.

2. Kary aresztu:

a) areszt koszarowy, kwaterowy, lub lekki aż do czterech tygodni;

b) średni areszt, do 3 tygodni;

c) ścisły areszt do 2 tygodni.

Nadto:

3. Dla starszych żołnierzy pozbawienie stopnia;

4. Dla szeregowców 2-giej klasy stanu żołnierskiego — po bezskutecznym użyciu wyżej wymienionych kar — wcielenie do oddziału robotniczego.

§ 4.

Zwykłego zwrócenia uwagi lub napomnienia nie należy uważać za karę dyscyplinarną.

Kary aresztu nie mogą być krótsze niż 24 godzin.

Na sierżanta lub wachmistrza nie może być nałożony średni areszt.

II. Kompetencja.

1. Dowódców.

A. W ogólności.

§ 5.

Władzę dyscyplinarną posiadają tylko ci oficerowie, którym wraz z odpowiedzialnością za utrzymanie dyscypliny oddano komendę nad oddziałem wojsk, nad odosobionym oddziałem, nad urzędem wojskowym lub zakładem; prawo to rozciąga się na wszystkich podwładnych.

§ 6.

Prawo dyscyplinarnego karania jest przywiązane nie do stopnia (szarży), lecz do służbowego stanowiska i przechodzi automatycznie na zastępcę, o ile jest oficerem.

§ 7.

Oficerowie, nie posiadający żadnego ze stanowisk służbowych, wymienionych w § 5, oraz podoficerowie, nie posiadają władzy dyscyplinarnej.

Natomiast każdy oficer i podoficer ma prawo, niższe szarżą i rangą osoby stanu żołnierskiego w razie potrzeby

czasowo aresztować lub spowodować ich przyaresztowanie. O dokonaniem zaaresztowaniu musi atoli natychmiast meldować przełożonemu aresztowanego, posiadającemu władzę dyscyplinarną.

§ 8.

Każdy dowódca, posiadający władzę dyscyplinarną, może karać:

1. oficerów — zwykłą i formalną nagana;
2. podoficerów i szeregowców — wedle § 3 B. L. i C. L.

B. W szczególności.

§ 9.

Dowódca kompanji, szwadronu lub baterji ma prawo nakładania oprócz wymienionych w § 8 jeszcze następujących kar:

1. na podoficerów i szeregowców: aresztu koszarowego, kwaterowego lub lekkiego, aż do 8 dni;
2. na podoficerów, z wyłączeniem sierżantów wzgl. wachmistrzów, oraz na szeregowców: średniego aresztu do 5 dni;
3. na szeregowców: ścisłego aresztu do 3 dni.

§ 10.

Dowódca niesamoistnego bataljonu, wzgl. takiegoż dywizjonu artylerji, ma prawo do nakładania oprócz wymienionych w § 8 jeszcze następujących kar:

1. na podoficerów i szeregowców: aresztu koszarowego, kwaterowego lub lekkiego do 14 dni;
2. na podoficerów — z wyłączeniem sierżantów wzgl. wachmistrzów — oraz na szeregowców: średniego aresztu do 10 dni;
3. na szeregowców: ścisłego aresztu do tygodnia.

Podległych mu oficerów ma prawo karać aresztem pokojowym, musi jednakże o tym natychmiast zameldować dowódcy pułku, który oznacza czas trwania aresztu.

§ 11.

Dowódca pułku lub samoistnego bataljonu i dowódca, mający sądowo-zwierzchnicze prawo dowódcy pułku, może, oprócz wymienionych w § 8, nakładać kary następujące:

1. na oficerów:

a) ostrą naganą; b) areszt pokojowy do 6 dni;

2. na podoficerów i szeregowców:

areszt koszarowy, kwaterowy lub lekki do 4 tygodni;

3. na podoficerów, z wyłączeniem sierżanta lub wachmistrza, oraz na szeregowców:

średni areszt do 3 tygodni;

4. na szeregowców:

ścisły areszt do 2 tygodni.

Nadto jest uprawniony:

5. starszym żołnierzom odebrać ten stopień.

§ 12.

Zajmujący samodzielne stanowiska (detaszowani) oficerowie sztabowi, kapitanowie lub rotmistrze, mogą, oprócz kar, wymienionych w § 8 nakładać kary następujące:

1. na oficerów:

a) naganą ostrą;

b) areszt pokojowy do 3 dni;

2. na podoficerów i szeregowców:

areszt koszarowy, kwaterowy lub lekki do 14 dni;

3. na podoficerów, z wyłączeniem sierżanta lub wachmistrza, oraz na szeregowców:

średni areszt do 10 dni;

4. na szeregowców:

ścisły areszt do tygodnia.

Zajmujący samodzielne stanowiska (detaszowani) porucznicy i podporucznicy posiadają także samo prawo karania dyscyplinarnego podległych im podoficerów i szeregowców.

Oficerów nie mogą karać aresztem.

Każdą karę dyscyplinarną, nałożoną na oficera przez detaszowanego oficera musi się meldować przełożonemu ukaranego.

§ 13.

Za detaszowane należy uważać te oddziały, które tak są oddalone od bezpośrednio wyższego przełożonego, że nie mogą bezpośrednio otrzymywać jego rozkazów dziennych, o ile nie weszły pod rozkazy innego zastępującego jego miejsce przełożonego.

§ 14.

Przełożeni dowódcy pułku, lub samoistnego bataljonu, posiadają takie same prawo karania dyscyplinarnego podległych im podoficerów i szeregowców, co dowódca pułku (§ 11).

Generał korpusu ma nadto jeszcze prawo, oddać szeregowców 2. klasy do oddziałów robotniczych (§ 3 C. 4).

Podległych sobie oficerów mają prawo karać aresztem pokojowym:

1. Generał korpusu do 2 tygodni.
2. Dowódca dywizji, gubernator oraz Komendant wielkiej twierdzy (dla którego etat normuje pobory conajmniej dowódcy brygady) do 10 dni.
3. Dowódcy brygad, miejsc otwartych oraz reszty twierdz — do 8 dni.

§ 15.

Kompetencja przełożonych wyższych od dowódców bataljonu lub dywizjonu (artylerji) ma miejsce wtedy, jeśli karygodny czyn został popełniony:

1. w ich obecności;
2. przeciw ich powadze służbowej;
3. przez osoby wojskowe, przynależne do rozmaitych podległych im oddziałów;
4. jeśli zwrócono się do nich o rozstrzygnięcie lub oznaczenie kary;
5. jeśli niższy dowódca pozostawia przekroczenie bez ukarania.

§ 16.

Kompetencja gubernatora i komendanta twierdzy wobec wszystkich w danem miejscu znajdujących się oficerów, podoficerów i szeregowców, ma miejsce wtedy, jeśli na karę dyscyplinarną zasługujący czyn:

1. należy uważać za wykroczenie przeciwko publicznemu bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi;
2. jeśli naruszył specjalne przepisy, odnoszące się do fortów twierdzy lub innych środków obrony;
3. jeśli wykroczył przeciw wydanym przez niego przepisom wojskowo-policyjnym, lub wogóle przeciw jego służbowej powadze;
4. jeśli został popełniony w czasie wartowniczej lub innej służby w twierdzy lub stacji;
5. jeśli został popełniony przez oficera, podoficera lub szeregowca, a na miejscu nie przebywa w charakterze służbowym żaden z ich przełożonych, mających prawo dyscyplinarnego karania.

W tych twierdzach, w których prócz gubernatora znajduje się komendant twierdzy, ten ostatni ma władzę dyscyplinarną dowódcy pułku.

Te same prawa ma obok pierwszego komendanta w twierdzy ustanowiony 2-gi komendant.

§ 17.

Kompetencja najstarszego rangą w garnizonie lub w kwaterze i obozie, a w większych obozach albo biwa-

kach komendanta obozowego ma miejsce względem wszystkich w danej miejscowości znajdujących się oficerów, podoficerów i szeregowców w wypadkach wymienionych w § 16. punkt 3. i 5.

Wymienieni komendanci wykonywują w tym samym zakresie władzę dyscyplinarną jak nad własnymi swymi podwładnymi.

Oficerowie, zamianowani w czasie wojny komendantami kwater, etapu lub obozu, mają prawo karania w wypadkach wymienionych w § 16. punkt 1. i 4.

§ 18.

Co do zakresu władzy dyscyplinarnej, przysługującej komendantom w §§ 9 — 17 wyraźnie nie wymienionym oraz w wypadkach wyjątkowego nadania także wymienionym komendantom innej, niż określonej w owych przepisach władzy dyscyplinarnej, miarodajnymi są postanowienia, podane w odnośnych rozporządzeniach i instrukcjach.

§ 19.

Jeżeli poza przypadkami, wymienionymi w §§ 16 i 17 — kilku oficerów, podoficerów i szeregowców, podlegających pod względem władzy dyscyplinarnej rozmaitym komendantom, wspólnie dopuści się czynu karygodnego, oznaczenie kary przeciwko wszystkim współwinnym przysługuje ich wspólnemu przełożonemu, a jeśli taki nie znajduje się w służbowym charakterze na miejscu, — komendantowi twierdzy lub stacji (gubernatorowi), a w braku tegoż najstarszemu rangą w garnizonie lub miejscu postoju.

§ 20.

Podług postanowień §§ 8 — 19, oznacza się zakres karania dyscyplinarnego dowódców także i w tych wypadkach, w których pewne oddziały z normalnego związku

organizacyjnego czasowo wydzielono i złączono z innymi oddziałami, poddając je pod rozkazy wspólnego przełożonego.

Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy, których od ich oddziału odkomenderowano do innego lub do urzędu wojskowego albo innego zakładu wojskowego, podlegają władzy dyscyplinarnej z uwzględnieniem postanowień §§ 8 — 19 tych komendantów, którym odkomenderowani podlegają na nowym stanowisku służbowym.

§ 21.

Dowódcy wojskowi mogą karać dyscyplinarnie członków korpusu sanitarnego odpowiednio do ich stopnia (szarży) na tych samych podstawach i w tych samych granicach, w których według postanowień §§ 8 — 20 przeciwko innym podległym im osobom stanu żołnierskiego wkraczać mogą dyscyplinarnie.

2. Kompetencja członków korpusu sanitarnego, jako przełożonych.

§ 22.

Członkowie korpusu sanitarnego w stopniach oficerskich mają, jako przełożeni, następującą władzę dyscyplinarną:

1. naczelnny lekarz sztabowy, (szef sanitarny) armji: władzę dyscyplinarną dowódcy dywizji.
2. inspektor (sanitarny) zdrowia—dowódcy brygady.
3. szef-lekarz sanitarny korpusu — dowódcy pułku.
4. lekarze dywizyjni — dowódców niesamoistnego bataljonu.
5. naczelnni lekarze szpitali — dowódców niesamoistnych kompanji.

Inni, nie wymienieni tutaj, członkowie korpusu sanitarnego w stopniach oficerskich mają, jako przełożeni,

tylko wtedy prawo karania dyscyplinarnego, jeśli im takowe nadano specjalnymi rozkazami lub instrukcjami.

Kompetencja dyscyplinarnego karania żołnierzy przez członków korpusu sanitarnego w stopniach oficerskich, jako przełożonych, ogranicza się do podległych im lekarzy sanitariuszy i dozorców chorych.

Tylko naczelnicy lekarze szpitali polowych mają nadto prawo dyscyplinarnego karania podoficerów i szeregowców taboru, należących do szpitali wzgl. do nich przyjętych, tudzież chorych podoficerów i szeregowców i to stosownie do stopnia (szarzy) tych osób.

§§ 6, 7 i 20 znajdują analogiczne zastosowanie do korpusu sanitarnego.

Rozdział trzeci.

Karanie dyscyplinarne urlopowanych żołnierzy.

§§ 23 — 31 nie stosują się narazie do armji polskiej.

Rozdział czwarty.

Karanie dyscyplinarne urzędników wojskowych.

§§ 32 — 37 nie odnoszą się narazie do armji polskiej.

Rozdział piąty.

Karanie dyscyplinarne osób, wymienionych w § 2 punkt 3 i 4.

§ 38.

Przepisy o osobach stanu żołnierskiego, zawarte w niniejszem rozporządzeniu, stosują się do osób wymienionych w § 2. punkt 3. i 4. Jeśli osoby te nie należą do stanu żołnierskiego, należy przy oznaczeniu rodzaju kary mieć wzgląd na ich stopień wykształcenia i (ich) społeczne stanowisko w stanie cywilnym.

Rozdział szósty.

Zastosowanie władzy dyscyplinarnej i wykonanie kar dyscyplinarnych.

I. Zastosowanie władzy dyscyplinarnej.

§ 39.

Każdy przełożony, wyposażony we władzę dyscyplinarną (§§ 5, 22) winien postępować z bezwzględną bezstronnością, a jeżeli przestępstwo nie zostało z całą stanowczością ustalone na podstawie autopsji, służbowego meldunku albo przyznania się obwinionego i wogóle, jeżeli zachodzi wątpliwość co do winy i jej stopnia, obowiązany jest postarać się o ustalenie stanu sprawy za pomocą dochodzeń, przedsięwziętych ustnie lub pisemnie.

§ 40.

Rodzaj i czas trwania kary winien przełożony oznaczyć w (granicach) swej kompetencji, mając możliwie należyty wzgląd na poczucie honoru obwinionego, jego indywidualność i dotychczasowe prowadzenie się, oraz na naturę karygodnego czynu i na to, czy przez czyn ten w mniejszym lub większym stopniu były narażone interesy służby.

Jeśli osoby wojskowe piastują stanowiska służbowe wyższe, aniżeli ich stopień, należy przy wyborze rodzaju kary brać pod uwagę owe stanowiska służbowe.

§ 41.

Za jeden i ten sam czyn karygodny może ukarać tylko jeden przełożony, a ukarany nie może otrzymać więcej, niż jedną karę dyscyplinarną. Postępowanie to nie wyklucza atoli połączenia kary aresztu z następującymi karami dodatkowymi:

1. dla podoficerów bez oficerskiej broni bocznej (t. j. z wyłączeniem sierżantów lub wachmistrzów) — z nałożeniem obowiązku powracania do koszar lub kwater w godzinę po capstrzyku;

2. dla starszych żołnierzy z odebraniem im tego stopnia;

3. dla szeregowców:

a) z odebraniem swobody rozporządzania swym żołdem i przekazaniem go na ręce podoficera (drużynowego) celem wyplaty w codziennych ratach;

b) dla szeregowców 2-giej klasy — z przeniesieniem do oddziału robotniczego.

§ 42.

Jeśli dyscyplinarnie ukarany dopuścił się ponownie tego samego wykroczenia, należy w braku okoliczności, uprawniających do łagodniejszej — zastosować karę ostrzejszą od poprzedniej.

§ 43.

Jeśli przełożony, nie posiadający najwyższej kompetencji dyscyplinarnej uważa, iż kara dyscyplinarna dopuszczalna jego kompetencji, jest niewystarczająca, powinien o karygodnym czynie zameldować bezpośrednio przełożonemu celem wydania dalszych zarządzeń.

W razie wątpliwości, czy dany czyn karygodny ma być karany dyscyplinarnie, czy sądowo, musi przełożony posiadający władzę dyscyplinarną, przedstawić dany wypadek bezpośrednio przełożonemu, który winien o tem decydować, lub w razie potrzeby meldować dalej celem zasiągnięcia rozstrzygnięcia wyższego przełożonego.

§ 44.

Czynów karygodnych, podlegających tylko dyscyplinarnemu ukaraniu, nie można ścigać po upływie 3 mie-

sięcy od czasu ich spełnienia. Jeśli dochodzenie sądowo-karne wykaże, że dany czyn karygodny może być karany tylko w drodze dyscyplinarnej (§ 1 p. 1), dozwolonem jest ukaranie dyscyplinarne jeszcze w 3 miesiące po prawomocności wyroku wzgl. po zastanowieniu postępowania sądowego.

§ 45.

Karygodności czynu, który winien być karanym sądownie, nie wyklucza ukaranie dyscyplinarne — przeciwnie powinno się zarządzić dochodzenie sądowe, o ile tymczasem nie nastąpiło przedawnienie podług przepisów prawa karnego.

II. Wykonanie kar dyscyplinarnych.

§ 46.

Wykonanie kar dyscyplinarnych musi, o ile okoliczności na to pozwalają, nastąpić natychmiast po ich orzeczeniu. Jeżeli karę nałożył wyższy przełożony, pozostawia mu się do woli, albo zarządzić wykonanie kary osobiście, lub też powierzyć je najbliższemu przełożonemu ukaranego.

§ 47.

W czasie odbywania aresztu koszarowego lub kwaterowego może ukarany być pociągniętym do pełnienia służby, nie wolno mu atoli pozatem wydalać się poza obręb koszar lub budynków, w którym kwateruje, wraz z należącymi doń podwórzami.

Co do wykonania wszystkich innych kar aresztu miarodajne są istniejące postanowienia, odnoszące się do wykonania kar aresztu, nałożonych przez sąd.

Jeżeli w polu na podoficera lub szeregowca nałożona kara aresztu lekkiego, średniego lub ścisłego nie może być wykonaną ani w jakimś miejscowym areszcie, ani też

w innym odpowiednim lokalu, należy, o ile względy służbowe nie zezwalają na odroczenie kary, zamiast nałożonej kary aresztu nakazać ukaranemu na czas trwania kary przebywanie w czasie wolnym od służby na warcie jako aresztantowi bez pozbawienia go jego funkcji.

Z tą karą łączy się: przy karze średniego i ścisłego aresztu nałożenie ciężkich prac służbowych poza swą koleją.

§§ 48 — 51 nie dotyczą narazie armji polskiej.

R o z d z i a ł   s i ó d m y.

Zażalenie przeciwko nakładaniu kar dyscyplinarnych.

§ 52.

Zażalenie przeciw karze dyscyplinarnej, nałożonej przez kompetentnego przełożonego, może wnosić tylko przełożony ukaranego, lub on sam, a w ostatnim wypadku dopiero po odcierpieniu kary i bez współdziałania osoby trzeciej, w formie przepisanej dla służbowych zażaleń.

§ 53.

Jeżeli zażalenie uznano za usprawiedliwione, należy zamieścić po zanulowaniu kary odnośną uwagę w księgach kar, do których kary się wpisuje, i o tem żalącego się powiadomić.

Jeśli odrzucono zażalenie jako nieuzasadnione, należy, o ile niema zastosowania § 152 Niemieckiego Wojskowego Kodeksu Karnego (M. G. B. f. das D. Reich) z dnia 20 czerwca 1872—w każdym poszczególnym wypadku rozważyć, czy nie jest wskazane ze względu na utrzymanie dyscypliny wystąpienie przeciw żalącemu się.

Błędny pogląd służbowy sam przez się karze nie podlega.

Rozdział ósmy.

Kontrola ze strony przełożonych nad należytem stosowaniem kar dyscyplinarnych.

§ 54.

Wyżsi przełożeni mają obowiązek troskliwie czuwać nad sprawiedliwym i celowym stosowaniem władzy dyscyplinarnej, przysługującej niższemu przełożonemu, tudzież nad zgodnym z przepisami wykonywaniem kar.

W tym celu mają dokładnie kontrolować księgi kar, które muszą prowadzić oddziały wojsk., urzędy (komendy) wojskowe, oraz wojskowe zakłady, których kierownik ma władzę dyscyplinarną, i które mają wykazywać powód, rodzaj i wymiar kary, oraz nazwisko przełożonego, który karę wymierzył.

§ 55.

Gdy wyżsi przełożeni dostrzegą:

1. że kara dyscyplinarna, nałożona przez niższego przełożonego, jest niedopuszczalną ze względu na jej rodzaj lub czas trwania, lub
2. że karzący nie był uprawniony do jej nałożenia, mają karę zmienić, lub — znieść.

Postanowienia końcowe.

§§ 56 i 57 nie dotyczą armji polskiej.

Przewidziane księgi kar mają być prowadzone według załączonego wzoru i dołączonych uwag.

Wydawanie dalszych postanowień co do prowadzenia ksiąg kar jest niedopuszczalne.

Znajdujące się w użyciu księgi kar, które odpowiadają jednemu z szematów załączonych wzorów — o ile nie dotyczą kapitulantów i rocznika 1917 — mogą być także używane.

Równocześnie należy prowadzić księgi kontrolne z uwzględnieniem następujących zasad:

1. Przełożeni kontrolujący mają zaznaczyć w księgach tych każdorazowe swe wkroczenie, do którego są obowiązani według par. 54 dyscyplinarnych przepisów karnych.

Prawo ustnego objaśnienia wpisanych uwag (zastrzeżeń) nie zostaje tem zarządzeniem niczem uszczuplone.

2. Księgi kontrolne należy prowadzić jako tajne i przedkładać wraz z księgami kar do kontroli wyższym przełożonym.

3. Kontrola wyższych przełożonych powinna w szczególności do tego się odnosić, aby niżsi przełożeni pod względem dyscyplinarnym, nie byli uszczuplani w wykonaniu władzy dyscyplinarnej, określonej postanowieniami dyscyplinarnej ustawy karnej.

Uwagi do wzoru:

1. Dla kapitulantów i każdego rocznika zakłada się osobny zeszyt, jako księgę kar. Księgę tę dołącza się po zwolnieniu rocznika do księgi głównej. Nazwiska szeregowych, którzy się zobowiązali dalej służyć, wciąga się po upływie przepisanej służby wojskowej do księgi kar kapitulantów wraz z ewentualnie odbytymi karami.

Przy komendach obwodowych niema podziału na roczniki ze względu na szczupły stan żołnierzy.

2. Wykaz wyznaczonych kar ma na celu umożliwienie przełożonym łatwiejszego przeglądu kar, wyznaczonych od ostatniej rewizji.

3. Po przydzieleniu rekrutów należy wpisać alfabetycznie ich nazwiska do imiennej listy rocznika. Szeregowców, którzy zostali przydzieleni poza ogólnym terminem powołania, należy stosownie do terminu przydzielenia wciągnąć do list odnośnych roczników wzgl. umieścić przed rocznikami. Kapitulantów rejestruje się według starszeństwa w służbie, lub według terminu przydziału. Jeżeli żołnierz otrzymuje karę poraz pierwszy podczas swej

służby, sporządza się dlań listę karną, której liczbę porządkową zaznacza się w liście imiennej w rubryce obok nazwiska.

Przy komendach obwodowych porządkuje się listy nie alfabetycznie, lecz według starszeństwa służbowego.

4. Przeniesionym z obcych oddziałów lub z innych kompanji tego samego pułku lub samodzielnego bataljonu szeregowcom i kapitulantom umieszcza się w nagłówku listy karnej, do której zostały wciągnięte dawniej odbyte kary, odpowiednią uwagę tuż pod nazwiskiem n. p. „Przeniesiony 6. 1. 1917 z 3-ej komp. 1 pp.“

5. Urlopowania z pozostawieniem do dyspozycji oddziału, jakoteż odnośne powołania ponowne—więc także tam, gdzie wciąganie kar nie daje do tego powodu—należy umieszczać zawsze w nagłówku listy karnej pod nazwiskiem. Przykład:

„15. 9. 1916 otrzymał urlop z pozostawieniem do dyspozycji pułku“, albo w myśl powyższego:

„powołany ponownie dnia 1. 3. 1917.“

6. Przy wszelkich innych zwalnianach żołnierzy z wojska przed ukończeniem służby czynnej, lub kapitulantów ze służby czynnej, należy pod ostatnią karą umieścić odnośny rozkaz zwolnienia, pisząc go przez obie strony listy karnej; równocześnie wykreśla się nazwisko z listy imiennej.

7. Jeżeli—prócz wypadków, wspomnianych w punkcie 5—zwolnieni ze służby czynnej szeregowcy i kapitulanci zostaną na nowo powołani, wówczas wciąga się ich powtórnie do ksiąg z uwzględnieniem odbytych dawniej kar. W nagłówku listy karnej należy nadmienić, gdzie i kiedy dany żołnierz odbywał służbę wojskową, jak również podać sposób zwolnienia i dzień ponownego powołania.

8. Jeżeli stronica podwójna nie wystarcza dla żołnierza, powinno się dla ciągu dalszego użyć 2 następnych niezapisanych stronic. Na zapisanej liście należy w tym

wypadku umieścić uwagę: „ciąg dalszy na liście kar № X,“ a na świeżej liście tuż pod nazwiskiem: „ciąg dalszy listy kar № Y.“

9. W rubryce „powód kary“ musi być każde przewinienie przedstawione w formie zwięzłej i w sposób, któryby wykluczał wszelkie wątpliwości co do rodzaju popełnionego przestępstwa. Określenia ogólnikowe, jak n.p. „z powodu nieposłuszeństwa“, są niedopuszczalne.

10. W rubryce „uwagi“ zamieszcza się wszelkie bliższe szczegóły, które w niektórych wypadkach mogą być potrzebne dla wyjaśnienia, że rozporządzenia dyscyplinarnych przepisów karnych nie zostały naruszone.

Rubryka ta służy także do przytoczenia specjalnych okoliczności, wśród których kary sądowe zostały wykonane.

11. Rubryki „powód kary“ i „uwagi“ mają wypełniać własnoręcznie dowódcy kompanji, o ile kary sami naznaczyli.

12. Jeżeli kapitulant, który był karany, prowadzi się przez cztery lata służby czynnej tak, że nie zachodzi nigdy potrzeba karania go sądownie pozbawieniem wolności lub dyscyplinarnie aresztem, wówczas skreśla się wszystkie odbyte przedtem kary dyscyplinarne. Kary te należy wykreślić z listy kar z dodaniem odpowiedniego objaśnienia w rubryce „uwagi“ (P. 10 i 11).

Wzór.

1. pułk piechoty W. P.
1. kompanja

Księga kar
rocznika 1916. (kapitulantów)

Zaświadczenie rewizji.

Przeglądano dnia	Dowództwo	Podpis
3. 4. 17.	Bataljon	
10. 4. 17.	Pułk	

Imienna lista rocznika 1916.

Nazwisko	№ listy kar	Nazwisko	№ listy kar
Adamski			
Balcer	2		
Bury			
Chrzanowski	1		

Województwo Lubelskie
Urząd Wojewódzki
Lublin

№ 1.

Nr. księgi głównej	Data wstąpienia do służby	Nazwisko i stopień wojskowy: szereg. Stanisław Chrzanowski	Mianowany		
			dnia	na	
43	1. 10. 16.				
Liczba porządkowa	Małe kary dyscyplinarne.				
	Wyznaczona		Odybyta dnia	Rodzaj i wymiar kary	Powód kary
dnia	przez				
1	3. 12. 16.	dowódcę kompanji kapitana N.	5. 12. 16.	złożenie raportu w pełnym rynsztunku	Ponieważ sta- nął do służby w podartej bluzie
2					
3			od 31. 1. 17. do 11. 2. 17.	pozbawienie prawa rozpo- rządzania żoł- dem na prze- ciąg 8 tygodni	kara dodatko- wa do obok wymienionej kary aresztu
4					
5	17. 12. 17	dowódcę kompanji kapitana N.	18. 12. 17.	Godzina éwi- czeń karnych w pełnym rynsztunku	Ponieważ na komendę „baczność“ ogłądał się

Kary przed wstąpieniem do służby i kary wyznaczone przez sądy wojskowe za przestępstwa, popełnione przed wstąpieniem do służby.

1914. 1 lutego sąd okręgowy w R., uszkodzenie cieleśne, 8 dni więzienia.

1915. 10 marca sąd okręgowy w S., kradzież, 6 tygodni więzienia.

Kary dyscyplinarne aresztu i kary sądowe					Uwagi.
Naznaczona		od- byta dnia	Rodzaj i wymiar kary	Powód kary	
dnia	przez				
4. 1. 17	dowódcę kompanji kapitana N.	od 5. 1. 17 do 8. 1. 17	3 dni aresztu średniego	ponieważ przekroczył termin urlopu o 2 dni	
9. 1. 17	W zastępstwie dowódcy puł- ku—podpułk. przy sztabie pułku X.	od 10. 1. 17 do 20. 1. 17	10 dni ściśłego aresztu	Ponieważ upił się poza służbą i powrócił do koszar 4 godz. po capstrzyku i to drogą zakazaną	
13. 2. 17	wyrok sądu wo- jennego, za- twierdzony przez dowódcę	od 18. 2. 17 do 17. 4. 17	2 miesiące więzienia	Ponieważ odmówił posłu- szeństwa wobec zebranych żołnierzy	
15. 2. 17	dywizji gene- rał-porucznika F.				

(Ciąg dalszy na liście kar № 36.)

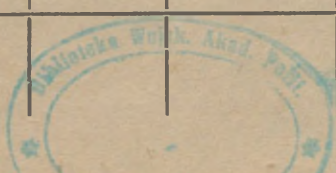
Nr 2.

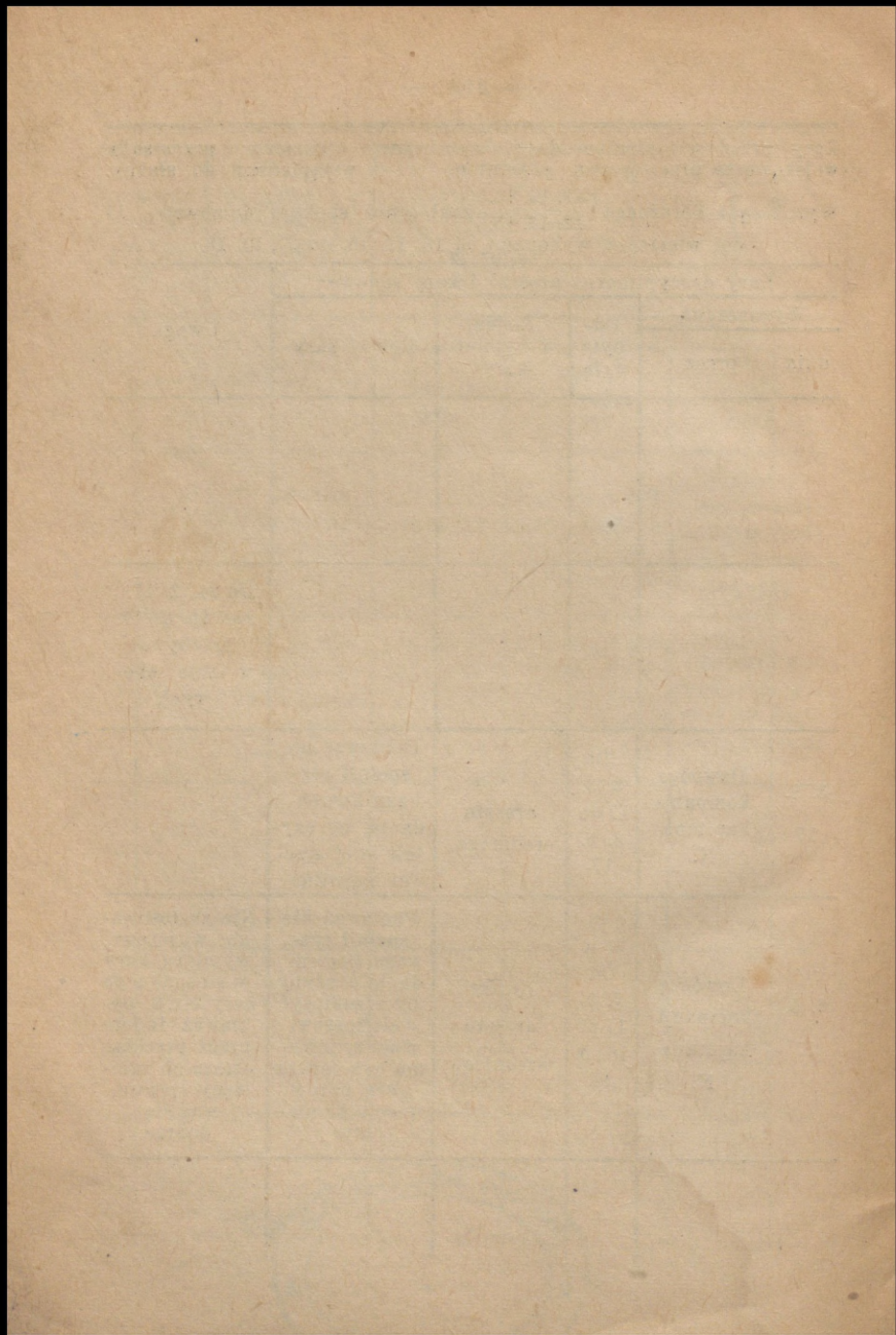
Nr. karty księgi głównej 56.	Data wstąpienia do służby 6. 10. 16	Nazwisko i stopień służbowy: szeregowiec Jan Balcer	Mianowany		
			dnia	na	
Małe kary dyscyplinarne					
Liczba porządkowa	Wyznaczona		Odbyta dnia	Rodzaj i wymiar kary	Powód kary
	dnia	przez			
1	15. 1. 17.	dowódcę kompanji kapitana N.	15. 1. 17.	1 godzina ćwiczeń karnych w ubraniu ćwiczebnym	ponieważ nie uważał podczas ćwiczeń kompanijnych
2	20. 2. 17.	W zastępstwie dowódcy kompanji porucznik Z.	od 20 2. 17 do 23 2. 17; od 26. 2. 17. do 1. 3. 17.	Obowiązek powracania do koszar o godz. 8-ej wieczór przez 10 dni	Ponieważ powrócił do koszar 10 minut po capstrzyku
3					
4					

Kary przed wstąpieniem do służby i kary wyznaczone przez sądy wojskowe za przestępstwa popełnione przed wstąpieniem do służby.

Wyrok sądu doraźnego ^{11. 12. 16.} 12. 12. 16. zakłócenie spokoju domowego, 14 dni więzienia, wykonano od 13. 12. 16. do 27. 12. 16.

Kary dyscyplinarne aresztu i kary sądowe					
Wyznaczona		Od- byta dnia	Rodzaj i wymiar kary	Powód kary	Uwagi.
dnia	przez				
					Od 24. 2. 17. do 26. 2. 17. przebywał w izbie cho- rych
3. 3. 17	Dowódcę kompanji kapitana N.	Od 5. 3. 17 do 8. 3. 17	3 dni aresztu średniego	Ponieważ nie spełnił roz- kazu kome- danta, by czy- ścił swój trze- ci garnitur	
6. 5. 17	Dowódcę kompanji kapitana N.	Od 7. 5. 17 do 10. 5. 17	3 dni aresztu średniego	Ponieważ nie spełnił roz- kazu kome- danta drużyny, by przedłożył podoficerowi magazynowe- mu swą lepszą parę butów w celu zamia- ny	Nie zastosowa- no wyższego wymiaru kary w stosunku do kary Nr. 3, po- nieważ Balcer przez przeciąg ostatnich mie- sięcy sprawo- wał się dobrze

3673
CBW 47004
dubl. do sr 47024

WYDAWNICTWA INSTYTUTU WOJSKOWO- NAUKOWEGO SZTABU GENERALNEGO

PRZYGOTOWANE DO DRUKU:

- Gerich. Służba patroli.
Horsetzky. Rozwój armji austryjackiej od r. 1866.
Kara S. Rozkazy i komendy (wyd. większe).
Kukiel i Tokarz. Generał H. Dąbrowski.
M. v. S. Zadania służby patroli.
Moser. Przegląd strategiczny wojny 1870—71 roku.
Nordenswan. O strategji wojny światowej.
Olendzki. Zasady służby telefonicznej.
Prądyński I. Atak. Bitwa.
— Fuengirola. Ks. Józef Poniatowski. (Biblioteczka Legionisty. Tomik XVIII).
Rowecki S. Umocnienia polowe.
Wądołkowski. Pistolet Browninga 1900.
Witting A. Matematyka żołnierska.
Wulffen. Bitwa pod Łodzią.
Zagórski W. Bitka pod Mołotkowem.

W PRZYGOTOWANIU

- Balthazar. Ogólne prawa i obowiązki podoficerów.
— Podoficer w służbie nadzorczej i wartowniczej.
— Podoficerowie funkcyjni.
Cebrian. Repetytorjum terenoznawstwa.
Damboer. Zadania z boju i służby polowej.
Kara S. Nauka o broni.
Kukiel, Tokarz i Rostworowski. Historia wojska polskiego.
Nicolay. Nauczanie podoficerskie.
Piskor T. Zadania taktyczne.
Zawadzki B. Instruktor musztry. Część III.

„V
TYGO

23232/
17

Podaje w formie popularnej artykuły z dziedziny historii
wojskowości i wojen, z teorii i praktyki wojskowej,
z wiedzy ogólnej, odcinek powieściowy
i kronikę życia żołnierskiego.

Prenumerata: miesięcznie 1.50 mk. (250 k.), kwartalnie 4 mk.
(7 k.), półrocznie 8 mk. (14 kor.), rocznie 15 mk. (25 kor.).
Cena pojedynczego zeszytu 40 fen. (60 hal).

„BELLONA”

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY ZAGADNIENIOM WIE-
DZY WOJSKOWEJ POD REDAKCJĄ D-RA W. TOKARZA

Prenumerata: kwartalnie 8 mk. (15 k.), półrocznie 15 mk. (25 k.),
rocznie 30 mk. (50 k). Cena pojed. zeszytu 3.— mk. (5 kor.).

Adres Redakcji i Administracji:
Instytut Wojskowo-Naukowy Sztabu Generalnego,
Warszawa, Zamek (pałac pod Blachą).
Skład główny i Ekspedycja:
Księgarnia wojskowa, Nowy-Świat 69.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.